

GAZETA POPORULUI

Foaie politică-culturală

Intemeietori: Dr. N. Bălan, Dr. I. Broșu, și Dr. Silviu Dragomir.

Abonamentul:

Pe un an 20 Cor.
Pe o jumătate de an 10 Cor.
Pe 3 luni 6 Cor.

Abonamentele să se trimită la adresa:
„GAZETA POPORULUI”, Sibiiu.

Adresa noastră e:

„GAZETA POPORULUI”
Sibiiu, Strada Urezului Nr. 41.
Apare în fiecare Duminecă.

Insertiuni și anunțuri se primesc la Administrația gazetei.

Un șir cu litere mărunte întâia-oraș 1 cor.
a doua și a treia-oraș 80 fileri.

Svârcoliri de moarte ungurești.

Budapesta în fierbere. — Nota Antantei. — Ungurii nu se supun. —
Károlyi a dimisionat. — Mobilizarea cehilor. — Noul guvern maghiar.

(ab.) Ungaria se sbate de moarte. Știrile cari ne sosesc din Budapesta sunt dovada celor din urmă încercări pentru a mântui cauza pierdută, pentru a mântui Ungaria de peirea, a cărei vină cade asupra stăpânitorilor din Budapesta și nu mai puțin și asupra poporului maghiar, care s'a lăsat tras pe sfoară de conducătorii lui, primind în mijlocul său gândurile bolșeviste.

Pentru de a încredința lumea că Ungaria trebuie să trăiască neștirbită și în viitor, s'au folosit fel și fel de mijloace ticăloase. Prin gazetele lor au început a aduce laude fătarnice puterilor mari ale antantei, asigurându-le că Ungaria a fost totdeauna o prietenă adevărată a lor și că numai silită a luat arma alăturarea de germani. Deodată cu aceste lingușiri s'au ținut în ziarele ungurești lanț batjocorirea și înjosirea românilor, cehilor și sârbilor, născocind pe seama acestora cele mai neînchipuite fapte de cruzime și sălbătăcie. Toate învinuirile, îndreptate împotriva noastră, s'au întors însă contra urzitorilor lor. Antanta a trimis comisuni să cerceteze adevărul. Rezultatul n'a putut fi decât cel mai bun pentru noi. S'a dovedit, că toate **cruzimile**, puse în spatele noastre, le-au săvârșit ungurii, și le-a suferit populația pacinică românească. Conferința păcii din Paris a recunoscut, că dreptatea e pe partea noastră și prin **nota** trimisă președintelui republicii maghiare contelui Károlyi în 20 Martie a stabilit o nouă linie demarcațională, care va fi totodată și **hotar politic**. Această linie este aceeași ca și granițele României Mari, statorit prin tratatul din August 1916. Bandele ungurești trebuie să se retragă deci până dincolo de noul hotar, iar armata românească va ocupa întreg teritoriul locuit de români.

Iată reușita opintirilor ungurești și rodul milioanelor aruncate în vânt.

Văzând ungurii, că lingușirile, învinuirile nedrepte, precum nici milioanele nenumerate nu le-au adus folosul dorit, și-au schimbat dintr'odată ținuta, s'au arătat în fața întregii lumi așa cum îi cunoaștem noi de veacuri:

sălbaticiei și necivilizați. Strigă și amenință, crezând că astfel, să bage lumea în groază și închipuindu-și că marele sfat din Paris se va speria deci, și le vada totul, îndărăt tot ce au stăpânit atâta vreme pe nedrept. Noul guvern, care a luat locul lui Károlyi și Berinkey declară în gura mare: că el se înfrățește pe deplin cu sovieturile rușesti bolșeviste și imbie bolșevicilor ruși alianță înarmată. Cu ajutorul acestor bande, careau dat pe ruși de mal, vreau să impresoare România Mare să vâre și între locuitorii ei zizanie și toate acele gânduri, cari duc țările la pierzare. Dar ei nu-și dau seamă, că în România nouă trăiește un popor „unit în euget și în simțire”, că la hotarele Țării noastre face pază armată vitează și însuflețită a regelui Ferdinand I, care va zdrobi orice încercare de a desbina aceea voință tuturor Românilor a unit. Nu văd și nu înțeleg lucrul acesta. Iată cum din nou se adeverește, că Dumnezeu dacă vrea să te piardă, îți ia mai întâi mințile.

Porunca antantei.

Joi la 20 Martie a. c. s'a prezentat la contele Mihail Károlyi colonelul Vyx, președintele misiunii militare a aliaților și a înmănat acelui o notă, pe care a iscălit-o în 19 Martie 1919 în Belgrad generalul de Lobit, comandantul armatei aliaților din Ungaria. Loc. colonelul Vyx cu ocazia prezentării acestei note a declarat înaintea lui Károlyi, că noua linie demarcațională stabilită în notă, antanta nu o ține ca o linie demarcațională de armistițiu, ci ca o graniță politică. Textul notei pe scurt este următorul:

Armata din Ungaria
Generalul de Lobit,
Comandantul armatei din Ungaria
Belgrad, 19 Martie 1919.
Excelenței Sale Contelui Karolyi,
președinte provizor al republicii maghiare.
Budapesta.

Excelență!

La conferința de pace în ședința dela 28 Februarie 1919 s'a hotărât, ca în scopul ca să fie încunjurate toate ciocnirile ce ar împiedeca cursul lucrărilor, este bine a înființa o zonă neutrală între maghiari și români în care nu poate fi nici soldat maghiar nici român, a cărei puncte mai însemnate le vor ocupa trupele aliate. Coman-

dantul suprem m'a delegat pe mine, ca toate afacerile cari se refer la hotărârea aceasta a conferinței se pun la cale în înțelegere cu Excelența Voastră.

Loc. colonelul Vyx reprezentantul meu din Budapesta este încredințat cu următoarele:

a) Hotarele zonei neutrale.

Hotarele zonei neutrale, cari vor fi ocupate de trupele aliate, vor fi următoarele:

Linia orientală: calea ce duce dela Arad la Nagyszalonta, linia ferată Nagyszalonta, Oradea-mare, Carei-Mari, Sătmăr.

Linia de Nord: Fluviul Someș și Tisa până la depărtare de 5 kilometri dela Văsárosnamény.

Linia apuseană: Trece Nord-Vest dela Văsárosnamény 5 kilometri depărtare de Tisa, după aceea spre apus 5 kilometri dela Dobrițin, 3 kilometri spre apus dela Dévaványa, spre apus dela Gyoma, 5 kilometri spre apus dela Orsoháza, Hódmezővásárhely și Seghedin.

Linia de sud: Fluviul Murăș. Orașele Arad și Seghedin, cari cu excluderea trupelor maghiare și române vor fi ocupate de trupele aliate.

Schița detaliată a hotarelor se va stabili mai târziu.

b) Condițiunile de evacuare și ocupare a zonei.

Retragerea trupelor maghiare dincolo de linia apuseană a zonei neutrale, se începe inclusiv la 23 Martie și trebuie să fie sfârșită într'un termen de zece zile.

Congresul de pace împuternicește trupele române, ca să-și mute liniile lor până la linia orientală a zonei neutrale. Vor rămânea însă în starea de azi până atunci, până când trupele maghiare nu vor fi ajuns peste hotarul apusean al acestei zone.

c) Materialul:

I. Materialul de războiu: Acel material de războiu, carele se află în zona ce va fi ocupată de cătră români, va fi inventariat și păzit de ofițeri și soldați francezi. Materialul care nu este considerat ca pradă de războiu, maghiarii îl vor putea duce cu ei.

Materialul care se află în zona neutrală, se pune la dispoziția guvernului maghiar, căruia îi stă în liberă voie a-l lăsa pe locul de acum, sau a-l duce de acolo.

d) Administrația.

În zona neutrală administrația civilă va rămânea în mâna guvernului maghiar însă sub controlul comandamentului aliaților: Jandarmeria și poliția maghiară sub conducerea comandamentului amintit mai sus va îngriji de păstrarea ordinii și a liniștei.

m. p. De Lobit.

Școală națională.

Correspondentul nostru ceh, Bohumil Rokos, ne trimite spre publicare acest frumos articol scris de-adreptul în limba românească:

Voi, cari cetiți aceste rânduri, gândiți-vă la timpul când cercetați școala, în care viața și regula o comanda Budapesta. Vă instruai învățătorii, denumiți din Pesta, și controlorii școlilor erau „magyar királyi” inspectorii. Învățătorii aceștia au avut puțină înrăurire asupra sufletului tău și modul de a cugeta. Învățătorii trebuiau să te crească în dragoste față de limba ta, limba română. Ei au fost legați prin poruncile primite dela Budapesta. Școlile voastre nu au purtat numele nici unui om mare de al națiunii voastre; pe primele pagini ale cărților voastre zadarnic căutai imnul național român. Te-au învățat să cugești ungurește, să fi dușmanul națiunii tale, te-au crescut să fi trădătorul neamului.

A trecut vremea când comanda centrală din Pesta să hotărască asupra școlilor românești. Jugul inculturei maghiare va fi înlocuit prin respirarea liberă, prin o viață nouă în școală, e fapt care l-au dorit Românii secolii de-a rândul. Dela granița de nord a Bucovinei până la Marea neagră, dela Tisa până la Nistru va putea învăța copilul român în limba sa maternă. Școlile sale nu vor fi organizate de străin, ci de patria sa, de România mare. Salutăm cu bucurie această nouă activitate întocmai cum desaprobam amestecarea maghiarilor în cauzele noastre sfinte, care au dejosit numai simțul vostru național.

Organizarea școlară va fi munca cea mai fericită, opera cea mai mare națională în România întreagă. Trebuie să se înființeze o pedagogie națională, care va cultiva toată știința națională. Tot birocrațismul trebuie scos din școală, care ar putea continua moștenirea nefericită ungurească. Școlile vor fi eliberate și puse în mâinile puterii autonome naționale. Elevii vor fi fără deosebire egali întreolaltă și duhul școlii va fi eliberat de tot amestecul nepedagogic. Planul

și programul de învățământ va fi lucrul comun al învățătorilor. Învățătorii să aleagă dintre ei pe cei mai iscusiți controlori. Învățătorului i se cade cea mai mare libertate în opera lui de a crește tinerimea. Învățătorii trebuie să fie materialicește și politicește asigurați și apărați. Ideile acestea care trebuie să predominescă școala română, trebuie să fie programul fieștecărui Român. Numai acestea vor putea ridica școala la treapta școlii naționale.

Statul maghiar nu a avut urechi pentru nimic ce era modern și ce era produsul națiunilor gânditoare. Școala românească

trebuie să străbată spiritul națiunii române. Învățătorii liberi numai vor conduce pe elevii lor acolo, și ei nu numai vor iubi tot, ce e românesc, ci vor înțelege simțul național și libertatea altora. Cărțile, eliberate de tot de elementul maghiar, vor trezi spiritul și inima copiilor români, și le vor întări. Copii aceștia vor deveni o generațiune sănătoasă, care va conduce națiunea română la glorie și mărire. Pentru școală și creșterea micuților faceți tot, ce e cu putință, nu economisați, și nu deplângeți ceea ce le dați învățătorului.

Neorânduiala în Ungaria crește.

Guvernul maghiar, care și-a luat însărcinarea, după izbucnirea revoluției, să stabilească ordinea, a **căzut**. Era și cu neputință să-și întindă domnia și mai departe, cât timp el își luase drept țintă răspândirea bolșevismului și destrăbălării în cuprinsul țării întregi. Scopul pe care-l urmărea guvernul maghiar era să dovedească antantei că îmbucă-țându-se Ungaria, nu se va mai putea stabili pacea în veci. Pentru aceasta își trimitea iscoade în toate părțile, pune la cale ucideri printre Români și ațâța la răscoală și nesupunere locuitorii din ținuturile alipite la România.

Precum ne-a reușit să aflăm, demisia guvernului a urmat după întâmplările și faptele petrecute în fața comandamentului francez. Mișei din Budapesta au pus mâna pe stația radio-telegrafică, au dat asalt în contra comandamentului francez, desarmând garda maghiară din fața palatului, și au făcut demonstrații în contra colonelului Vix. Poliția s'a grăbit la fața locului, dar pe când poliștii ajunseră acolo bandiții au fugit.

Dela linia demarcațională vin vești, cari fac să presupunem, că armata ungurească e pe cale a se desface. De teama unei pedepse aspre, Săcui și-au

pierdut capul și fug îngroziți dinaintea Românilor.

În urma acestor fapte s'a luat hotărârea ca trenul expres orient să nu mai circule pe la Arad—Budapesta.

Toate acestea sunt semne ale unor noi tulburări, cari cum se prevede, vor împiedeca mersul normal al lucrurilor din Ungaria. Înaltul Comandament al aliaților va fi silit de bună seamă să dea voie armatelor aliate să pătrundă în Ungaria, pentru a stabili acolo ordinea care este primejduită în urma faptelor barbare ale ungarilor.

Cearta cu ungurii s'a început.

Jurnalul „Isbânda” scrie:

Am vestit în numărul nostru de ieri, că după cele din urmă știri, Ungurii se vor retrage peste linia de demarcație statorită de aliați. Aceasta sunt siliți s'o facă în urma poruncii aspre primite dela Conferința militară din Versailles.

Comandamentul francez a dat veste guvernului Károly, că va lua îndată aspre măsuri dacă Ungurii nu se vor supune hotărârilor luate la Versailles.

O amenințare s'a și făcut în chipul următor: un număr de aeroplane franceze au zburat timp mai îndelungat

FOIȘOARĂ

Din Rusia.

Astăzi am primit scrisoarea
Ce din țări străine'mi vine
Și am știut de pe adresă
Puiule că-i dela tine.

Zece luni de când e pusă
Trebuie că te au dus departe,
Căci pecete-așa de multe
N'am văzut pe nici o carte.

Scrii că-i bine prin Rusia,
Dară cine crede Ioane?
C'a spus nașul din Gazetă
Că răbdați atâta foame.

Mă întrebi ce face mama?
A murit în postul mare
Și din doi ficioși nici unul
Nu ați fost la comandare...

Toader apără hotarul
Colo'n munții Bucovinii

Iară tu Ioane dragă,
Îți mânci pânea cu străinii.

Doamne cum aș vrea c'odată,
În o zi pe neștiute:
Să răsai în pragul porții
Să vezi ce-i la noi prin curte...

Plugul ruginește'n șopru
Carul se descheie'n șură,
Iară vitele de-o lună
Flămânzesc în bățătură.

N'are cini vedea de ele
Nu i cine să cumpănească,
Să le tragă și ia seama
Ca să nu se schilăvească.

Cât pot fac și eu sârmana
Dară nu sunt în tot locul
Și nu-i zi ca să nu-mi blastăm
Ioane dragă nenorocul.

Ce s'aștepti? Anica-i fată
Nu știe umbla cu carul
Iar în Toader n'am nădejde,
Că-i micuț mănec-l amarul.

Când erai și tu acasă
Ce-mi păsa că cum se lucră?
Imi vedem meren de lucru
De mâncare și de furcă.

Știu că te gândești la mine
Și că de copii te doare...
Dar te roagă Ioane dragă
Prea curatei Născătoare.

Să se pună odată pace
Să te 'ntorci voios în țară,
Ca să-ți crești copii harnici,
Și să-ți vezi de moșioară.

Pejelca.

Iulia Domșa
inv. pens.

Insemnătatea frumseței.

Nu vedem de ajuns frumsețea, pentru că nu o înțelegem și nu vrem să o vedem. Aceia care ne învață a vedea și înțelege frumsețea, sunt poeții și scriitorii, cari văd puterea frumseții, cari iau în seamă și acolo frumsețea unde alții trec fără a o vedea. Și ei nu văd frumsețea numai pentru sine, frumsețea le impune lor datorința de-a ne deschide și nouă ochii, să vedem și să în-

deasupra Budapestei, amenințând orașul cu bombardarea.

În afară de-o pedeapsă cu armele s'a vestit și o amenințare pe Dunăre, în fața Budapestei.

După informațiile pe cari le avem au și plecat în acest scop trei monitoare: unul italian, altul francez și un al treilea englezesc.

În urma acestei amenințări, Ungurii au declarat, că se vor retrage peste linia care li-s'a cerut adecă dincolo de linia care ne vine nouă pe urma tratatului nostru de alianță.

Guvernul din București a primit știrea că bandele ungurești au și început să se retragă dincolo de linia de demarcație.

În retragerea lor însă aceste bande pun la cale cele mai neînchipuite sălbătăcii.

Mulți preoți și învățători sunt luați ca ostateci.

Faptul va fi adus la cunoștința Conferinței dela Paris, cerându-se ca omorurile să înceteze și ostatecii să fie eliberați.

Trupele regulate ungurești par a fi început retragerea lor. Se crede chiar că în acest moment ele trebuie să fi început retragerea.

Protestul preoșimii.

Congresul preoșilor întruniți la Sibiu, a ținut să-și arate nemulțumirea pentru omorurile săvârșite de bandele ungurești în ținuturile ce cad dincolo de linia demarcațională și-a cerut în chipul cel mai hotărât luarea de măsuri aspre ca să li să pună capăt. Totdeodată a pretins ca întreg Bănatul să fie alipit la România, pentruca în chipul acesta biserica ortodoxă română să nu poată pierde nici unul din credincioșii ei.

Preoșimea ortodoxă din Ardeal, Bănat și celelalte ținuturi locuite de români, întrunită în primul congres al ei, spriginindu-se pe marea ei che-

mare de-a propovădui cu cuvântul și a tălcui prin fapta sublimale învățături ale evangheliei, la auzul glasului de durere și la zguduitorul țipet după ajutor al miilor de credincioși cari gemând sub robia apăsătoare a neîmpăcatului dușman secular al poporului nostru așteaptă sprijinul ei de părinte: își ridică glasul pentru de a protesta în contra feroaselor atrocități și-a pretinde dela cei îndreptățiți să alcătuiască în clipa aceasta adevăratele hotare ale tuturor popoarelor, să li se facă dreptate.

Temeiul protestului întregii preoșimii adunată în orașul de reședință a mitropoliei noastre îl formează neînumăratele suferințe, crudele prigoniri, schingiuirile și revoltătoarele vărsări de sânge pe cari poporul încrezut în adevărul și dreptatea aspirațiilor și idealelor sale, le îndură mucenicește în ținuturile nenorocite căroră pe urma unei neînțelegeri li-a fost dat să cadă dincolo de linia demarcațională.

Biserica, această instituțiune care reprezintă și are dreptul să vorbească în numele milei și a înțelegerii durerilor omenesti propovăduită de întemeietorul ei, în fața celei mai groaznice călcări în picioare ce s'a făcut vre-odată simțămintelor de cinste ce se datorează fiecărui popor, ori-și-cât de neînsemnat ar fi numărul alcătuitorilor lui, nu poate rămânea nemiscată și nepasătoare când este în joc aceea ce i-a fost lăsată ca cea mai scumpă moștenire: ocrotirea și mântuirea credincioșilor.

Cuprinși de întemeiate îngrijorări ne îndreptăm către înputerniciții neamului nostru, trimiși de-a ne reprezenta aspirațiile și de-a ne apăra drepturile în toată întregimea lor, și-i rugăm ca întrebându-le toate mijloacele ce le stau la îndemână și fără de preget să ceară dela factorii îndreptățiți

mutarea fără întârziere a liniei demarcaționale și stabilirea ei acolo unde justele noaste revindicări o îndreptătesc.

De-opotrivă însă, biserica și reprezentanții ei cuprinși de părintească îngrijotare nu sunt în stare să-și mulcomească neliniștea și zbuciumul lor, știind că o parte din trupul ei ar fi amenințată să fie deslipită și să treacă sub altă stăpânire. Din cauza aceasta preoșimea nu poate îngădui ca unitatea bisericească a Bănătului să fie în chip samovolnic distrusă trecându-se membrii bisericii românești la altă biserică sub o stăpânire națională străină. Grijă ei pentru păstrarea datinelor, a legii și limbei strămoșești o silește să pretindă ca nici un suflet, ori-și-unde și-ar avea acesta să-lasă până la cele mai extreme margini etnice ale poporului nostru, să nu fie desfăcut dela sânul ei. Biserica conștientă pe deplin de aspirațiile naționale întemeiate ale poporului românesc, pretinde cu toată autoritatea ei morală ca Bănatul, împreună cu toate celelalte ținuturi cari astăzi încă nu pot respira aerul libertății, să fie alipite în timpul cel mai scurt la organismul noului stat român întregit.

Duhul blândetei și inima părintească a preoșimii ar primi o mare lovitură, dacă congresul de pace ar lăsa să fie ruptă fie și numai o parte a Bănătului din trupul statului român de către congresul de pace, deoarece sufletul românesc este așa de puternic legat de ținutul acesta și alipirea lui în întregime de România este o trebuință atât de mare din punct de vedere strategic și economic pentru poporul românesc, încât el nici când nu s'ar putea împăca să piardă chiar numai o singură parte din Bănat, fapt care ar aduce cu sine o vecinică neliniște și vie tulburare în mijlocul neamului nostru.

Telegem frumsețea. Scriitorul adevărat, care vede frumsețea, și ne arată frumsețea, care până azi nu o vedeam și nu o înțelegeam, este pentru lume tot așa de trebuincios ca oricare înțelept, care desvoaltă sufletul pe calea care duce la idealul său. Artistul nutrește launtru nostru, ne dă prin frumsețe încredere în sufletul nostru, și încredere în viață. Poetul ne ridică la gradul cel mai înalt și mai frumos al desăvârșirii.

Frumsețea trebuie să o vedem și să o înțelegem. Sunt unii cari nu văd frumsețea nici atunci, când le-o arată artistul. Ei nu dau sufletului lor încredere în viață. Sufletul aceloră trăiește în neînțelegere cu viața. Sufletul lor rămâne neroditor. Frumsețea ne dă încredere în viață. Cine are această încredere în curând va vedea, că în viață nimic nu este fără țință. Totul are o țință, totul are un interes, și pentru aceasta are rost și viața noastră. Prin înțelegerea frumseții aflăm, că se află și la noi frumsețe; și din aceasta simțim, ca și viața noastră e lucrul frumseții, lucrul cel mai scump, lucrul sufletului. În chipul acesta simțim, acea poruncă tainică, cum să trăim și ce să facem? Glasul acesta launtric să-l ascultăm bine.

Omul, care a înțeles glasul acesta

înțelege, că numai în îndeplinirea unui lucru frumos aflăm fericirea noastră. Dorința după noroc o au toți oamenii. Dorul acesta ne este închis în suflet printr-o putere mai înaltă. Pentru ca să fie norocul nostru mai deplin, trebuie să trăim mai corect și mai frumos. Trebuie în rândul prim, să căutăm frumsețea, să o culegem și s'o înmulțim, să o păstrăm mai ales pentru acest scop. Ce înseamnă, să trăim, în cea mai mare libertate, curățenie, dreptate, să ne eliberăm de tot neadevărul, care zdrobește puterea omului, și astfel lucrarea și norocul lui.

Frumsețea este ajutorul cel mai desăvârșit contra neîncrederii în viață, care slăbește inimile oamenilor. Oamenii cari nu văd frumsețea, nu știu pentru-ce trăiesc. Își întrebunțează viața pentru lucruri nedrepte, neîntrebunțându-și sufletul lor cu multe lucruri nefolositoare, zadarnic căutând norocul acolo, unde nu este și poate să fie, ei mor înainte de vreme, nefericiți, că au înțeles prea târziu, iar viața lor a fost fără rost.

Omul condus de frumsețe și plin de încredere în viață, trăiește numai cu adevărat. Care fel de viață e mai frumos? Pentru aceea e așa de trebuincios a căuta frumsețea,

a cunoaște frumsețea, a trăi alături cu frumsețea. Căutați frumsețea și totul vi se va da.

Războiul a dovedit, că viața înaintea izbucnirii lui nu a fost întemeiată pe frumsețea sufletului ci a fost bazată pe dorul după avere după lux, după plăceri, și pentru scopul acesta a fost lumea plină de nedreptate, de lupte mari, de subjugare de epidemii, și de morbiuri. Războiul a fost vârful cel mai înalt unde trebuia să ducă acea viață veche.

Două căi ne stau deschise: sau trăim iarăși așa, cum am trăit înaintea războiului. — apoi urmarea vieții acesteia va fi un nou război, sau începem o viață nouă și ar deveni războiul cu neputință. Trebuie să facem o schimbare însemnată în viața noastră; să căutăm frumsețile vieții, să alcătuim o viață dreaptă, liberată de tot ce e fals, de bucurii egoiste, eliberată de dorul averii, de invidie și de alte patimi.

Prilejul e sosit în aceste zile serioase istorice. Azi ne zidim patria și trebuie să trăim o viață nouă, mai bună ca cea veche. Trebuie, să ne schimbăm toți în alți oameni, în oameni noi. Să căutăm frumsețea sufletescă și frumoasă va fi și România mare.

Zinuța Popoviciu.

Congresul preoției noastre.

Marele sfat al preoției noastre, despre care am dat știri în gazetă, s'a întrunit în orașul nostru și a ținut trei zile închinate: Miercuri, Joi și Vineri din săptămâna trecută. Încă de Luni seara și în decursul zilei de Marți a sosit mulțime mare de preoți din toate colțurile Ardealului, dar n'au lipsit nici din Bănat și din părțile ungurești neocupate încă de armata română. Marți seara, preoții cari sosiseră mai din vreme au ținut o sfătuire frățească cu privire la hotărârile ce aveau să le iee în congres. Miercuri dimineața, la ceasurile 8, sfânta catedrală a mitropoliei noastre era plină de vrednicii slujitori ai altarelor românești, dintre cari mulți nu demult au scăpat din încăperile întunecoaselor temniți ungurești și din îndepărtatele locuri de internare, iar acum au grăbit cu toții ca să înalțe rugăciuni de mulțumită către cer pentru darurile mari ce le-a trimis asupra poporului românesc Părintele luminilor.

Slujba din catedrală.

Sfânta slujbă a săvârșit-o Preasfinția Sa părintele episcop al Caransebeșului Dr. Miron Cristea, încunjurat de preoți și protopopi. La priceasnă părintele Dr. Sebastian Stanca a cuvântat despre darul sfânt al preoției și despre frumoasa și greua chemare ce o au cei-ce slujesc lui Dumnezeu și poartă grijă de mântuirea sufletelor. Din cuvintele predicatorului se deslușiau însușirile păstorului celui bun, care-și pune sufletul pentru oile sale. La sfârșit s'a făcut chemarea Duhului sfânt, ca să se sălășluiască în sufletele celor chemați pentru a lucra sub povățuirea lui în ogorul vieții bisericești.

Deschiderea congresului.

Dela catedrală toți preoții au purces spre casa județului Sibiu, unde avea să se deschidă congresul. Sala cea mare abia a putut cuprinde pe toți câți se înfățeșară căci numărul lor a fost mult mai mare de șase sute. De când trăiește biserica și poporul românesc nu s'au văzut adunați la un loc atâția preoți, cari toți erau însuflețiți de cele mai mărețe simțăminte. Lângă P. S. Sa păr. episcop al Caransebeșului, la masa presidială se găsea figura senină a iubitului nostru șef al consiliului dirigent d. Dr. I. Maniu, înfățișarea barbătească a dlui general Traian Moșoiu, înțeleptul nostru ministru de culte dl. Vasile Goldiș și mulți alți bărbați vrednici ai neamului nostru, cari s'au grăbit să iee parte la marele sfat al preoției.

În mijlocul unei tăceri sărbătorești și-a început cuvântarea de deschidere părintele protopop Dr. Ioan Lupaș. Ziua aceasta — așa a zis Sfinția Sa — este rodul dreptei răsplăți a suferințelor de veacuri ale preoției române, suferințe cari astăzi s'au prefăcut în bucuria raiului libertății desevărsite, care ne face să simțim farmecul cântării: „Văzutam lumina cea adevărată”... Am ntește șirul lung al suferințelor ce-a avut să le îndure preoțimea română din partea asupritorilor, dar în ciuda acelor, această preoțime a știut păstra poporul în legea, în limba și în obiceiurile sale. De aici înainte preoțimea română va putea lucra în libertate la înălțarea neamului nostru. La sfârșit păr. Lupaș a salutat pe membrii consiliului dirigent,

pe dl general Tr. Moșoiu, pe reprezentanții preoției din vechiul regat al României și din Bucovina, pe reprezentanții tuturor societăților cari au venit să salute congresul.

Intr'o cuvântare spusă cu avânt păr. episcop Dr. Miron Cristea a vorbit despre însemnătatea bisericești și a preoției noastre „prin care toate sau făcut și fără care puține s'a făcut din câte s'au făcut” în viața neamului nostru.

Apăsă și limpede, ca omul care-și scoate vorbele din adânci convingeri ale sufletului, a vorbit domnul ministru Vasile Goldiș spunând că „neamul românesc bisericești strămoșești are să-i mulțumească” renașterea sa și învierea sa. „Grija de mântuirea sufletelor trebuie să stăpânească pe slujitorii altarelor în măsură deplină de aici înainte, căci: „biserica ortodoxă română primește azi sarcina grea, dar înălțătoare, da-a regenera și desăvârși națiunea română prin credință.” La sfârșit a arătat dreptul bisericii la autonomie și libertate, căci: „Numai astfel biserica își va îndeplini misiunea sa divină pe pământ. Și pentru aceea, iubii preoți ai neamului meu, eu fiul umilului preot român și ministrul primului rege al românilor, vă zic: Păziți libertatea autonomă a bisericești noastre strămoșești și slujiți lui Hristos!” — Ceeace a spus cu atâta înțelepciune dl ministru Goldiș, e un adevărat program de muncă pentru biserica și preoțimea noastră.

Dl general Tr. Moșoiu, care a fost primit cu mare însuflețire și dragoste în mijlocul congresului, a mulțumit pentru primirea ce i-s'a făcut și pe care o socotește ca o dovadă de iubire către viteza oștire română. Face făgăduința, că această armată e gata în tot momentul să-și facă datoria pentru eliberarea acelor fii ai neamului nostru cari sufer încă sub barbaria dușmanului.

Din partea preoților sosiți de la București ca să salute pe frații lor întruniți în congres a vorbit foarte frumos păr. diacon N. Popescu. Nu venim pentru întâia oară la voi — a zis D-sa — pentru că dela noi la voi și dela voi la noi a fost totdeauna un folositor schimb de preoți harnici și de cărți bisericești. Granițe bisericești între frații de aceeași lege și de-un sânge deo parte și de cealaltă a Carpaților n'au fost. Mitropoliții voștri atârnavă în trecut de scaunul dela Târgoviște, pe urmă de cel din București, așa că totdeauna s'au susținut legături sufletești prin biserică.

În numele preoților uniți a spus păr. Dr. E. Dăianu, că a venit din dragoste la congres ca să aducă salutul frătesc al preoției greco-catolice. După frumoase cuvinte despre luptele naționale din trecut, a încheiat spunând ce toți românii suntem ca doi ochi într'o lumină, ca doi brazi într'o tulpină. Frați din lumina lui Hristos și brazi gemeni în trupina neamului românesc.

Șirul cuvântărilor l'a încheiat părintele Lanivski, care a vorbit în numele preoției din Bucovina, arătând folosul ce l'a adus poporului bucovinean românul ardelean Aron Pumnul și alții mai tineri cari au dus mai departe lucrarea lui astăzi. A împărțit congresului hotărârile ce le-a luat preoțimea bucovineană într'un congres al ei ținut în luna Decembre din anul trecut.

Deschiderea congresului a fost o înălțătoare sărbătoare a sufletului.

Constituirea congresului și telegramele.

Ca președinți de onoare ai congresului au fost aleși cu însuflețire Preasfinții episcopi: Ioan al Aradului și Miron al Caransebeșului; președinte păr. protopop Dr. V. Saftu; vicepreședinți protopopii Andrei Ghidiu și Procopiu Givulescu, iar secretari preoții: Aurel Nistor, Ioan Duma, N. Burac și pr. Marșeu.

La propunerea profesorului Dr. N. Bălan congresul a primit să trimită mai multe telegrame, așa: Maj. Sale Regelui Ferdinand I. Maj. Sale Reginei Maria, Alteji Sale Regale prințului Carol, apoi Preasfințitului episcop Ioan al Aradului, căpeteniilor bisericești din România-mare, dlui ministru președinte I. Brătianu, dlui N. Iorga ș. a. Dăm aici două din acele telegrame, lăsând celelalte pe altă dată.

Majestății Sale Regelui Ferdinand I București.

Preoțimea ortodoxă română din Transilvania, Bănat și celelalte ținuturi locuite de Români, după lupte seculare purtate pentru apărarea legii strămoșești și a sfințelor drepturi ale limbei, întrunită în primul ei congres la Sibiu, în conștiința înaltei sale misiuni culturale și naționale, cu profund devotament își prezintă omagiul ei gloriosului Rege, căruia providența divină i-a hărăzit să elibereze din cătușele în cari era ferecată biserica și credincioșii ei. Pătrunsă de măreția idealului pe care-l reprezintă și de seriozitatea problemelor ce-i revin să le înfăptuiască, preoțimea cu neclintită încredere, își aduce în dar celui de al doilea înfăptuitor al unității noastre naționale, inima și sentimentele ei de iubire nețărnută. Înălțând rugăciuni fierbinți din adâncul sufletului și în nădejdea unui viitor îmbielșugat în roade, preoțimea imploră harul și binecuvântarea cerească asupra Majestății Voastre, încredințată fiind că biserica se va împărtași purururea de ocrotirea și sprijinul aceluia care a știut prin atâtea jertfe și abnegații să înfăptuiască idealul nostru național.

Să trăiți Sire. Să trăiască întreaga Casă domnitcare.

Prezident Dr. V. Saftu secretar I. Duma
Prezident de onoare
Episcop Dr. Miron E. Cristea.

Domnului N. Iorga, profesor
București.

Intrunită în congres la Sibiu, preoțimea ortodoxă din cuprinsul mitropoliei Românilor ardeleni, în clipa aceasta de sărbătoare a sufletului, cu emoție adâncă și vie recunoștință își aduce aminte de neobositul luptător și făuritor cu condeiul al aspirațiilor noastre naționale, care a dat glas pe pagini măiestre de istorie zbuciumărilor și durerilor atâtor generații de slujitori ai altarului românesc.

Prezident Dr. V. Saftu, secretar I. Duma.
Prezident de onoare
Episcop Dr. Miron E. Cristea.

Judecarea trădătorilor. Cel mai înalt sfat al armatei române a trimis spre judecata Curții marțiale din București procesul celor 26 ofițeri asupra cărora cade răspunderea înfrângerii dela Turtucaia, în Septembrie 1916.

Noul guvern maghiar.

În Ungaria s'a alcătuit un guvern socialist. Președintele consiliului de comisari ai poporului este: *Garami*; comisar de externe: *Kuhn Béla*; comisar al Budapestei: *Dr. Vince*. Noul guvern maghiar nu voește să împlinească porunca antantei cuprinsă în nota de mai sus, înfățișată de colonelul *Vyx*, din încredințarea sfatului de război dela Versailles. Noul guvern a luat în stăpânire toate oficiile publice și a sechestrat averile băncilor. A declarat apoi alianță cu toți dușmanii noștri și că nu va ceda (îngădui) ținuturile românești.

Antanta va da trupelor sale ordin să pătrundă în Ungaria pentru a restabili ordinea și liniștea publică.

Răspunderile războiului.

Comisiunea răspunderilor războiului s'a pronunțat pentru răspunderile vinovaților. Dăm cele 30 de puncte ale acuzării, ridicate de comisiunea răspunderilor contra armatei germane:

1) Omorârea civililor; 2) condamnarea la moarte a ostaticilor; 3) chinuirea civililor; 4) înfometarea civililor; 5) răpiri; 6) încercările de a silnici femeile și fetele; 7) deportarea civililor; 8) internarea civililor; 9) forțarea civililor de a lua parte la lucrările în legătură cu operațiunile militare; 10) uzurparea puterii în timpul ocupațiunilor militare; 11) înrolarea obligatorie printre locuitorii țărilor ocupate; 12) nedreptăți; 13) confiscarea proprietăților; 14) contribuțiuni și recvirări ilegale; 15) tipăriurile ilegale de hârtie și monedă; 16) impuneri de pedepse în bani; 17) devastarea și distrugerea proprietăților; 18) bombardarea orașelor libere; 19) distrugerea monumentelor, clădirilor religioase, de binefacere, educație sau istorice; 20) distrugerea vapoarelor comerciale și de pasageri. 21) distrugerea bărcilor de pescari sau coloanelor de aprovizionare; 22) bombardarea spitalelor; 23) atacarea și distrugerea vaselor spitale; 24) călcarea regulamentelor convențiunei din Geneva; 25) întrebuintare de gaze axisante; 26) întrebuintarea de gloanțe explozibile; 27) opririle de încartiruire; 28) răul tratament al prizonierilor de război; 29) reaua întrebuintare a drapelului alb; 30) otrăvirea apelor.

Șvabii din Bănat pentru România-Mare.

Șvabii din Bănat încep să se miște și ei împotriva ungarilor. În numeroase adunări fac o propagandă puternică pentru unirea cu românii, iar d-nul *Rudolf Brandsch*, acelaș fruntaș sas care fusese arestat de sârbi pentru sentimentele lui, împreună cu toți conducătorii șvabilor din Bănat, pregătesc acum adunarea națională a șvabilor care — la fel cu cea a sașilor din Ardeal ținută la Mediaș — va proclama la Timișoara zilele acestea unirea necondiționată și definitivă a poporului șvab din Bănat cu românii. O deputațiune șvabă va veni apoi la București să prezinte guvernului și regelui actul lor de unire. Iar altă deputațiune va merge la Paris să spună congresului de pace că șvabii din Bănat nu vor cu nici un preț în numele dreptului *Wilsonian* de liberă hotărâre a popoarelor — să se țină de alt stat decât de România.

În chipul acesta românii și șvabii din Bănat vor forma la o altă o convârșitoare majoritate de 1.020.614 suflete — după statistica ungară — față de numai 284.329 sârbi.

Ungurii și-au pierdut mintea.

La dreptul vorbind nici nu-i bine zis că ungurii și-au pierdut mintea, pentru că n'au avut-o n'icând. Ceeace s'au apucat să facă acum, întrece toate închipuirile și se asemănă cu fapta omului desperat care n'are ce pierde și n'are nici o răspundere. Ce s'a întâmplat? Noul guvern bolșevic din Iuda-pesta a trimis o notă „Cătră toți“, adecă cătră toată lumea, declarând războiul tuturor țărilor cari vor căpăta pământ din Ungaria de până acum. Declarația se îndreaptă înainte de toate împotriva României. Ministrul de război, unguresc, *Pogányi* a zis că guvernul unguresc mai bine va stârpi pe toți românii decât să vadă o Românie-mare. Acum au făcut ungurii mobilizare generală până la 46 de ani.

Dar noi ce facem? Să nu mai stăm o singură clipă cu mâinile în sân! Tot cel ce poate purta arma, să intre în armată. Acum ori nici odată! Nu putem lăsa să ne batjocorească neamul niște pârliți de unguri și jidovi, cari ucid cu nemiluita pe frații noștri și acum se răstesc și la noi. Să le curmăm poita de bătaie! Cerem dela consiliul dirigent să ordoneze și la noi mobilizarea generală! Cât mai repede!

RĂVAȘUL SĂPTĂMÂNII

Sibiu 30 Martie 1919.

Pro Transilvania. Cetim în „Neamul Românesc“ următoarele: Înainte de alungarea maghiarilor se înființase o societate pentru stârpirea *Românilor* din Ardeal și-i ziceau: „Pro Transilvania“. Uriășe sume s'au adunat. Uriășe sume s'au răspândit în vânt.

Imprumutul Național pentru Transilvania nu este o risipă în vânt, ci o plasare a banilor cât se poate de sigură și de rentabilă.

Semnați la Imprumutul Național în coroane și la Imprumutul Unirii 5 la sută în lei, care zilele acestea se închide.

Iar noi adaugăm: Nu uitați și cereți deopotrivă să fie pedepsiți în chipul cel mai aspru toți acei Români dela noi, cari au sprijinit fie cu vorba sau cu fapta societatea ungurească botezată „Pro Transilvania“. Cunoaștem persoane cari în lipsa lor de conștiință și pentru *pofta de câștig* au fost în stare să cânte în publicitate, pângărindu și comoara cu care i-a înzestrat Dumnezeu și din venitul concertului să ajute apoi cu sume însemnate scopurile societății „Pro Transilvania“. Cerem să se tragă la răspundere vinovații și să se pedepsască așa cum se cuvine!

Regina Maria decorată cu „Legiunea de onoare“. Generalul *Pénelon*, șeful Casei militare a președintelui Franței s'a înfățișat în după amiaza zilei de 13 Martie st. n., și a predat M. S. Reginei României marele cordon al Legiunei de onoare.

Suverana s'a arătat viu mișcată de această înaltă laudă primită. Puțin mai târziu și a arătat în persoană, la Eliseu, mulțumirile sale, dlui *Poincaré*, președintele republicii.

Cu aceasta ocaziune a vorbit foarte prietenește și cu dna *Poincaré*.

O vorbă dulce a reginii Maria. Gazetele franțuzești spun următoarele: Când cu prilejul prânzului dat M. S. Reginei Maria de cătră dl Victor Antonescu, dl Vaida Voevod l-a recomandat pe dl *Caius Brediceanu*, reprezentantul Bănatului, Suverana a zis zimbând: E o datină când mănânci prima oară fragi să te gândești la ce ți-e mai drag ca să se îplinească dorința ta. Eu am mâncat azi la masă fragi pentru prima oară și m'am gândit la Bănat... „Așa să dea Dumnezeu, Majestate“ i-a răspuns adânc mișcat împunternicul Bănatului.

Pentru ceice au declarațiuni de despăgubire. Consiliul Dirigent român, resortul finanțelor publică în Gazeta oficială Nr. 17 dela 15 Mart. c., la chestia despăgubirilor de război următoarele:

„Termenul pentru înaintarea declarațiunilor de despăgubire, stabilit în senzul ordonanței Nr. 939 din 6/19 Februar a. c. art. 4 la 30 de zile dela publicarea ei în Gazeta oficială deci până la 11/24 Mai a. c.

Pentru desfășurarea cât mai netedă a cauzelor, se atrage atențiunea tuturor petenților asupra punctelor statorite în ordonanța amintită în special asupra hotărârilor din art. 5 ale acelei ordonanțe. Declarațiunile se vor înainta la comisiunile locale“.

Notăm, că art. 5 al ordonanței Nr. 939/919 amintit în comunicatul de mai aus sună:

Păgubitul va avea a face socotire după următoarele norme:

a) pentru mărfurile și obiectele supuse consemnațiunii, socotirea lor se va face după prețul maximal în momentul, când a fost cauzată paguba;

b) pentru mobilier, clădiri, instalațiuni mașini, materiale industriale etc. și altele de felul acestora, după prețul lor cu 1 Ianuar 1919.

În motivațiunea (memoriul) declarațiunei se va indica însă și prețul precum și timpul cumpărării.

c) În caz de stricare a obiectului, se va arăta drept pagubă cheltuiala de reparare. Paguba va fi socotită în coroane. În memoriul se vor cuprinde pe scurt împrejurările, felul cum și persoana sau autoritatea, prin care s'a cauzat paguba. Tot în declarațiune și în memoriu se va arăta, dacă pagubele au fost cercetate de vre-o autoritate civilă sau militară, administrativă sau judecătorească, când anume și unde se găsesc aceste acte. În deosebi trebuie arătat, că paguba a fost arătată la consiliile de despăgubire austro-ungare când și cu ce rezultat?

Cum umblă trenul între București și Transilvania. În urma reparării mai multor locomotive la București, circulația trenurilor s'a îmbunătățit în mod simțitor. În afară de trenurile obicinuite de persoane, s'a mai pus în mișcare și trenuri exprese. Așa de pildă, cu începerea dela 15 Martie circulă de două ori pe săptămână între București și Predeal și un tren expres, care va pleca din București Miercurea și Duminica la orele 8 și 50 minute, sosește Vineră și Lunea la 12.95.

Pentru cei cari au bilete cu reducere. Privitori la biletele de tren cu reducere, până la alte hotărâri pe cari le va lua direcțiunea generală a căilor ferate române, toți profesorii școlilor secundare precum și învățătorii vor avea aceleași beneficii de reduceri de tren avute sub regimul unguresc. Cei ce voesc să se folosească de aceste reduceri să-și înainteze cererile la resortul Cultelor și Instrucțiunei publice.

Imprumuturi americane pentru aliați. Se vestește din Washington că banca americană a statorit noul imprumuturi pentru aliați și anume: 18 milioane dolari pentru ceho-slovaci; 40 milioane pentru Belgia; 100 milioane pentru Franța; 20 milioane pentru Italia.

Până acum Statele-Unite au dat aliaților 8 miliarde 841 milioane 657.000 dolari.

Bomânii în Italia. Toți prizonierii de război români din Italia în urma alipirei Ardealului, Bucoviei, Banatului și ținuturile ungurene la România, sunt priviți în Italia ca cetățenii unui stat amic. Ei nu sunt priviți ca prizonieri și se bucură de cea mai deosebită îngrijire. Pe măsură ce mijloacele de transport vor îngădui, se vor repatria toți.

Spre luare aminte. Căpitanul orașenesc înștiințează: Este strict oprit a călca iarba din parc; a rupe flori, crengi din arbori sau a strica în ori-ce mod plantațiunea; a murdări sau încresta băncile; a călări sau a umbla cu bicicleta pe cărările parcului; a lăsa liber câinii prin parc. Cei-ce fac altfel se vor pedepsi cu asprime.

O vorbă înțeleaptă. Un mare general zicea: pentru ca să câștigi războiul îți trebuie trei lucruri: bani, bani, și iar bani.

Să nu uităm, că războiul nostru încă nu s'a sfârșit. Pentru ca să-l câștigăm cât mai deplin, să subscriem cât mai mult la imprumutul Transilvaniei!

Ofițeri vâcsuitori de ghet. Pe calea Rakoczy din Budapesta în colț cu Bulevardul Elisabeta s'au arătat în zilele acestea doi locotenenți în uniformă, cu număroase medalii pe piept, îndeplinind meseria de vâcsuitori de ghet. Publicul i-a privit o clipă cu curiozitate, apoi au început să-și curețe ghetele la noii meseriași. După amiază, cum scriu ziarele din Budapesta, s'a ivit concurența peste drum în persoana unui alt locotenent-vâcsuitor.

Recursul colonelului Verzea neluat în seamă. Înalta curte de justiție militară a respins Luni cu toate voturile cererea de recurs făcută de fostul colonel Victor Verzea contra sentinței de condamnare la moarte. Doamna Verzea a depus la curte cererea de agrație a soțului ei. Cererea va fi înaintată M. S. Regelui prin ministrul de război.

O nouă înfrângere a bolșevicilor Știri din izvor vrednic de încredere spun, că trupele bolșevice au suferit o nouă înfrângere în Ucraina, bătute fiind de trupele petliuriste, ajutate de trupele franco-române.

Orașul Buzula a fost golit de bolșevici după-ce întâiu i-au dat foc.

În retragerea lor fără de ordine bolșevicii au pierdut peste 10 mii de prizonieri.

Condamnarea gazetarilor trădători. Miercură trecută la ora 3 după amiază Curtea marțială din București a adus sentința în procesul ziariștilor, cari au scris la „Gazeta Bucureștilor”.

După o sfătuire de 4 ore, Curtea a condamnat pe ziariștii Karnabatt și Grossmann la câte 10 ani închisoare, dl Slavici, Dem. Teodorescu și T. Arghezi la câte 5 ani închisoare.

Ceialalți acuzați a fost sloboziți.

Dar la noi aici în Ardeal? Consiliul dirigent pentruce nu începe odată cercetare în contra trădătorilor?

„Balomireana”, însoțire de credit în Balomir.

Convocare.

Onorații membri ai însoțirii de credit din Balomir se convoacă prin aceasta la

ȘEDINȚA ADUNĂRII GENERALE ORDINARE

care se va ținea **Duminecă în 24 Martie 1919 v.** la 12 oare după amiază în sala cea mare a școalei române din loc cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării și constituirea.
2. Constatarea membrilor prezenți.
3. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere despre anul de gestiune 1918.
4. Statorirea bilanțului, distribuirea profitului curat și votarea absolutului.
5. Alegerea a celor 2 membrii în direcțiune și în comitetul de supraveghere.
6. Eventuale propuneri.

Balomir, la 15 Martie 1919.

Direcțiunea.

Active.

Contul Bilanț la 31 Dec. 1918.

Pasive.

	Cor. fil.		Cor. fil.
Cassa	3,013-94	Depuneri	68,133-97
Obligațiuni	61,933-18	Părți fundam.	6,400—
Mașini agricole	13,700—	Fond de rezervă	1,200—
Efecte	1,407-90	Fond agricol	3,975-25
Pluguri	187-17	Donațiuni	200—
Interese trans.	3,221-82	Cont-Curent	3,075—
		Prodiverse	2-21
		Profit curat	477-58
	83,464-01		83,464-01

Spese.

Contul Profit-Perdere.

Venite.

	Cor. fil.		Cor. fil.
Interese la depuneri	1,863-11	Interese dela obligații	4,802-10
Dare de 10%	186-30	„ „ efecte	47—
Dare directă	272-78	„ „ cont-curent	260—
Spese	1,285-62	Provizioane	875-07
Spesele mașinii	5,994-28	Venitele mașinii	4,095-50
Profit curat	477-58		
	10,079-67		10,079-67

Membrii la începutul anului 1918 au fost 124, în decursul anului au intrat 4, au eșit —. Membrii la finea anului 1918 au fost 128 cu 128 părți fundamentale în sumă de 6400 coroane.

Balomir, la 31 Decembrie 1918.

Dumitru Secărea m. p.,
președinte.

P. Furdul m. p.,
contabil.

Toma Vulcu m. p.,
casier.

DIRECȚIUNEA:

Ioan Mihai I. Todor m. p.

Nic. Todoran m. p.

George Bonța m. p.

Dragosin Fleșer m. p.

Avram Adam m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat conturile prezente și le-am aflat în ordine.

Balomir, la 15 Martie 1919.

Romulus Balomiri m. p.,
președinte.

Ioan Cristea m. p.

Nicolae Angel Catana m. p.

Ioan Mihăilă m. p.

Zosim Angel m. p.

Ioan Vaidean m. p.

CONVOCARE.

P. T. Membrii «Cassei de păstrare (reuniune) în Săliște» sunt invitați la

a XXXV-a adunare generală ordinară,

conform §-ului 15 din statute, pe Duminică în 13 Aprilie st. n. 1919 la 3 ore p. m. în sala festivă a școalei gr. or. române pe lângă următorul.

PROGRAM:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul direcțiunii.
3. Raportul consiliului de inspecțiune.
4. Stabilirea bilanțului pro 1918, votarea absoluturului și distribuirea profitului net.
5. Alegerea a 2 membri în direcțiune cu mandat de 6 ani și a 2 membri cu mandat de 4 ani.
6. Alegerea a 2 membri în consiliul de inspecțiune cu mandat de 3 ani.
7. Fixarea marcelor de prezență.

Domnii membri cu vot decisiv, — adică aceia, cari sunt trecuți cu cel puțin 3 luni înainte de adunare în registrul membrilor, — sunt în senzul dispozițiilor §-ului 10 din statute rugați a-și depune părțile de fondare și documentele de plenipotență la cassa institutului cel mult până în 11 Aprilie, iar la institutele, cari sunt membee la „Solidaritatea” până la 9 Aprilie 1919.

Săliște, în 16 Martie 1919.

Direcțiunea.

Active

Contul Bilanț

Passive

Cassa în numărar	196950	98			Capital societar	500000	—		
Monete	255349	53	452300	51	Emisiunea a patra	366280	—	866280	—
Capitale elocate la alte bănci			888534	26	Fondul de rezervă	252983	61		
Cambii	202357	50			Fondul de binefaceri	49548	09		
Cambii cu acoperire hipotecară	88834	—	291191	50	Fondul unui spital public în Săliște	102309	86		
Imprumuturi hipotecare			372820	16	Fondul de penziune	55239	47	460081	03
Conturi curente cu acoperire			1255967	65	Depuneri spre fructificare			5134052	17
Credite personale			65970	50	Creditori			17107	78
Efecte publice			2579520	—	Dividende neridicate			3574	—
Acții dela diverse bănci			267860	—	Interese anticipate pro 1919			9063	50
Cassele Institutului			94000	—	Profit transpus din anul trecut	989	82		
Mărfuri			31517	02	Profit net	80928	76	81918	58
Imprumut din fondul de binefaceri			49548	09					
Depun înființând. spital public în Săliște			102309	86					
Depunerea fondului de penziune			55239	47					
Mobilier	3469	20							
Amortizare	469	20	3000	—					
Debitori			35331	49					
Interese tranzit. dela efecte			26966	55					
			6572077	06				6572077	06

Debit

Contul perdere și profit

Credit

Interese :					Profit transpus din anul trecut			989	82
pentru depuneri spre fructificare	134649	61			Interese :				
pentru părțile de fondare noi	6884	03	141533	64	dela cambii	29910	13		
Spese :					„ imprumuturi hipotecare	29357	15		
salare și bani de cvartir	48014	64			„ credite de contcurent	68790	54		
marce de prezență	1860	—			„ credite personale	12149	46		
imprimate, registre, porto, diverse	12653	17	62527	81	„ efecte	114797	40		
Contribuțiune :					„ capitale elocate la alte bănci	14157	68	269162	36
directă	7094	92			Profit la monete			28580	86
10% după interes. depunerilor	13464	95	20559	87	Chirii			3217	76
Amortizare :					Proviziune și alte venituri			5058	30
din Mobilier			469	20					
Profit transpus din anul trecut	989	82							
Profit net	80928	76	81918	58					
			307009	10				307009	10

La finea anului 1917 au fost 327 membri, în anul 1918 au repășit 13 membri, de nou an intrat 82 membri, la finea anului 1918 au fost 396 membri, cu 5000 părți de fondare.

Săliște, în 31 Decembrie 1918.

[145] 1—1

Direcțiunea :

Dr. Nicolae Calefariu m. p. C. Hertia m. p. Dr. N. Comșa m. p. Dr. I. Lupașu m. p. Dr. I. Stroia m. p.
președinte. director executiv.

I. Popa m. p. D. Lăpădat m. p. I. Chirca m. p. D. Roșca m. p. I. Răuciu

Subsemnatul Consiliu de inspecțiune am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Săliște, în 16 Martie 1919.

Dr. D. Borgia m. p. I. Schitea m. p. C. Criștin m. p. A. German m. p. P. Giura m. p.
președinte.

Revăzut și aflat în ordine

Ioan I. Lăpădatu
secretarul solidarității.

Resortul afacerilor interne.

Circular

referitor la cursul informativ pentru secretarii comunali

Pentru pregătirea secretarilor comunali și cercuali (notari) se înființează un curs informativ pentru secretarii comunali, de 30 zile, cu începere din 15/28 Aprilie 1919, în următoarele orașe:

a) *In Bistrița* pentru județele: Bistrița Năsăud, Cojocna, Murăș-Turda și Solnoc Dobâca;

b) *In Deva* pentru județele: Alba-inferioară, Hunedoara și Turda-Arieș;

c) *In Făgăraș* pentru județele: Brașov, Ciuc, Făgăraș, Odorheiu, Sibiiu, Târnava-mare, Târnava-mică, Treiscaune.

Ascultătorii din alte județe pot asculta după plac cursul din Bistrița ori Deva.

La cursuri vor fi admiși toți acei bărbați trecuți de 20 ani, cari au absolvat cel puțin patru clase medii.

Cererile de primire sunt a se înainta la prefectura județului cu reședința în orașul, în care se ține cursul și unde se pot câștiga orice informații.

Sibiiu, la 28 Februarie (13 Martie) 1919,

Iuliu Maniu,

144 2—3

șeful resortului de interne.

Cinematograful APOLLO

În fiecare zi, cinematograful „Apollo” aranjează două reprezentații foarte reușite, cu program nou și variat, la 6^{1/2}—8 și la 8^{1/2}—10. Atragem atențiunea celorce voiesc să aibă o distracție plăcută. 1—5

Cinematograful orașului

Situat pe piața „Hermann” în centrul orașului, este un loc de petrecere plăcut și dă reprezentații zilnice cu programul cel mai variat și ales. Prima reprezentație se începe seara la 6^{1/2}—8, iar a doua la 8^{1/2}—10.

Un băiat

cu școală românească se primește ca elev la tipografia „Carpații” a „Gazetei Poporului”, strada Urezului Nr. 41.

De vânzare

se află piei de cerb și capră sălbatică. Cine are lipsă să se adreseze la 143 2—2

Aurel Hideg, învățător

Felsőpodsága u.p. Alsószölesva.

Regatul României.

Ministerul de finanțe.

Datorie publică.

Imprumutul național 5% în bonuri de tezaur din 1919

emis prin Consiliul Dirigent, resortul finanțelor, Sibiiu.

Prospect.

În virtutea decretului-lege din Ianuarie 1919.

Consiliul Dirigent, resortul finanțelor emite bonuri de tezaur 5% din 1919, garantate de Statul Român.

Acest împrumut cu bonuri de tezaur are de scop a subveni cheltuielilor necesare pentru noua organizare a funcțiunilor de stat din teritoriile Transilvaniei, Bănătlui și părților ungurene, unite cu Regatul României.

Imprumutul va fi emis în bonuri de tezaur la purtător, de 200, 5000, 1000, 5000 și 10.000 în coroane austro-ungare.

Bonurile de tezaur vor purta în faximile semnăturile Ministrului de finanțe al Guvernului Regat Român, a Șefului Resortului finanțelor din Consiliul Dirigent, a Cassierului și o semnătură manuscrisă de control.

Acest împrumut va fi scutit pentru totdeauna de orice impozit prezent sau viitor.

Bonurile de tezaur vor fi primite pe valoarea lor nominală ca garanții și cațiuni la toate casele publice. Cupoanele scăzute vor fi primite la aceleași case drept numerar.

Bonurile de tezaur vor putea fi lombardate (depuse în gaj) la casele publice (cassierii instituțiilor de stat) până la 50% a valorii nominale și cu o dobândă de 4% anual.

Bonurile de tezaur vor fi primite pe valoarea lor nominală în plata pământurilor parcelate, conform proiectatei reforme agrare.

Bonurile de tezaur vor purta o dobândă de 5% la capitalul nominal, în care scop ele sunt însoțite de opt cupoane de dobânzi semestrale pentru patru ani.

Primul cupon poartă scadența 1 August 1919.

Statul Român va rambursa aceste bonuri de tezaur la 1 Februarie 1923 în lei, pe paritatea, ce se va stabili între lei și coroane. Se garantează însă detentorilor de bonuri pentru 100 coroane nominal, minimum cincizeci de lei.

Statul român își rezervă dreptul de a denunța acest împrumut în întregime sau parțial înainte de termenul fixat și în urma unei publicațiuni speciale prin „Monitorul Oficial” cu șase luni de zile înainte de data fixată pentru chemarea la rambursare. În acest caz valoarea cupoanelor, ce vor lipsi, se va deduce din valoarea nominală a bonurilor de tezaur.

Consiliul dirigent, resortul finanțelor.

135 5—5

Bonurile de tezaur neprezentate la rambursare, se prescriu după trecere de 30 de ani, iar cupoanele scăzute și neprezentate la plată se prescriu după 5 ani dela data scadenței lor.

Subscrierile la acest împrumut vor fi reductibile.

În locul bonurilor de tezaur pierdute, distruse, sau furate, se vor libera proprietarului duplicate în conformitate cu legea decretată cu Nr. 3380 din 15 Noemvrie 1918. Cunoștința de dispozițiunea acestei legi se poate lua la locurile de plată.

CONDIȚIUNILE DE SUBSCRIERE.

În baza prospectului de emisiune, subscrierea la împrumutul cu bonuri de tezaur de 5% din 1919 se va începe în ziua de 1 Martie st. n. 1919.

Subscrierea se va face:

- la băncile românești,
- la băncile săsești,
- la perceptorate,
- la direcțiunile financiare,
- la prefecturi și preturi,
- la alte instituțiuni și particulari, privânduși cu autorizație specială din partea Consiliului Dirigent, Resortul Finanțelor, Sibiiu.

Prețul de subscriere este fixat al-pari, adică una sută coroane pentru fiecare sută coroane nominal, care se va vărsa integral la subscriere. Se observă, că drept plată se vor admite numai astfel de bancnote emise de Banca austro-ungară, cari sunt datate de mai înainte, sau inclusive 1 Octomvrie st. n. 1918.

Subscrierile se vor putea face și în lei, pe paritatea de 2 coroane egal 1 leu.

Consiliul Dirigent, Resortul Finanțelor își rezervă dreptul să stabilească rezultatul subscrierilor, reducându-le la sumă, ce o va crede necesară trebuințelor sale.

Subscriitorului i-se va libera o chitanță, constatând subscrierea și efectuarea vărsământului.

Subscrierile se vor face pe contrachitanța plătirilor, la locurile de subscripțiune.

Bonurile de tezaur definitive împreună cu opt cupoane de dobânzi semestrale se vor elibera cel mai târziu la 1 Iulie st. n. 1919.

Șeful resortului: Dr. AUREL VLAD m. p.

S'a înființat o nouă tipografie:

CARPAȚII Tipografia „GAZETEI POPORULUI”

în Sibiiu, Strada Urezului (Reisnergasse) Nr. 41.

cum vii dela gară la dreapta, în față cu biserica Ursulinelor.

Primește să lucreze tot felul de tipărituri, precum: cărți, broșuri, reviste, gazete și apeluri etc. Tot asemenea facturi, scrisori, plicuri, cărți postale, bilete de logodnă și de cununie, bilete de vizită, anunțuri funebre, invitări la petreceri, bilete de intrare și tot felul de protocoale, bilanțuri și acții de-ale băncilor.

Rugăm pe toți cari voiesc să tipărească ceva, a se adresa la tipografia „Carpații” cu toată încrederea.

Un culegător și un elev se primesc.

Semnăm cu stimă:

Tipografia „CARPAȚII”